

suapte natura intellectum creatum sic excedunt, ut etiam revelatione tradita et fide suscepta, ipsius tamen fidei velamine contexta, et quadam quasi caligine obvoluta maneant, quamdiu in hac mortali vita peregrinamur á Domino: per fidem enim ambulamus, et non per speciem» (1).

«Verum etsi fides sit supra rationem, nulla tamen umquam inter fidem et rationem dissensio esse potest: cum idem Deus, qui mysteria revelat et fidem infundit, animo humano rationis lumen indiderit: Deus autem negare se ipsum non possit, nec verum vero unquam contradicere. Inanis autem hujus contradictionis species inde potissimum oritur, quod vel fidei dogmata ad mentem Ecclesiæ intellecta et exposita non fuerint, vel opinionum commenta pro rationis effatis habeantur. Omnem igitur assertionem veritati illuminatæ fidei contrariam omnino falsam esse definimus (2). Porro Ecclesia, quæ una cum apostolico munere docendi, mandatum accepit fidei depositum custodiendi, jus etiam et officium divinitus habet falsi nominis scientiam proscribendi; ne quis decipiatur per philosophiam et inanem fallaciam (3). Quapropter omnes christiani fideles hujusmodi opiniones, quæ fidei doctrinæ contraria esse cognoscuntur, non solum prohibentur tamquam legitimæ scientiæ conclusiones defendere, sed pro erroribus potius, qui fallacem veritatis speciem præseferant, habere tenentur omnino.»

«Neque solum fides et ratio inter se dissidere numquam possunt, sed opem quoque sibi mutuam ferunt, cum recta ratio fidei fundamenta demonstret, ejusque lumine illustrata rerum divinarum scientiam excolat: fides vero rationem ab erroribus liberet ac tueatur eamque multiplici cognitione illustret. Quapropter tantum abest, ut Ecclesia humanarum artium et disciplinarum culturæ obsistat, ut hanc multis modis juvet atque promoveat. Non enim commoda ab iis ad hominum vitam dimanantia aut ignorat aut despicit; fatetur immo eas, quemadmodum á Deo scientiarum Domino profectæ sunt, ita si rite pertractentur ad Deum, juvante ejus gratia, perducere. Nec sane ipsa vetat, ne hujusmodi disciplinæ in suo quæque ambitu propriis utantur principiis et propria methodo: sed justam hanc libertatem agnoscens, id sedulo cavet, ne divinæ doctrinæ repugnando, errores in se suscipiant, aut fines proprios transgressæ ea quæ sunt fidei occupent et perturbent» (4).

(1) 2. Cor. V. 7. (2) Conc. Later. V. Bulla *Apostolici Regiminis*.
(3) Coloss. II. 8. (4) Conc. Vatic. sess. III, cap. IV.

TITULUS V.

DE PRÆCIPUIS HUIUS ÆTATIS ERRORIBUS.

In novissimo tempore venient illusores secundum desideria sua ambulantes in impietatibus (1), magistri mendaces, qui introducent sectas perditionis... per quas via veritatis blasphemabitur (2); homines se ipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemii... et voluptatum amatores magis quam Dei, semper discentes, et nunquam ad scientiam veritatis pervenientes (3), Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, et solum dominatorem et Dominum nostrum Jesum Christum negantes (4). Hæc per sanctos apostolos prænuntiata tempora advenisse colligimus ex errorum colluvie, quos perversi, vel incauti homines in fideles populos, sive per fraudem, sive palam diffundere contendunt. In tanto rerum discrimine haud tacendum nobis est, quos Dominus posuit murum pro domo Israel, ut stemus in prælio in die ejus (5), quique uti doctores et pastores, non modo depositum fidei integrum custodire (6), et contradicentes arguere (7), sed etiam gregem nobis concreditum ab impiorum machinationibus pro viribus vindicare et tueri, abjectos reducere, vacillantes confirmare debemus.

Quapropter Sacrarum Scripturarum, divinarum traditionum, Sanctorum Patrum, Œcumenicorum Conciliorum, Vaticani præsertim, et Summorum Pontificum auctoritate suffulti, atque ven. mem. Pii IX et Ssmi. Domini nostri Leonis XIII vestigiis inhærentes, quos ipsi notarunt et damnarunt errores, et nos profligamus et damnamus.

I. Rejjicimus damnantes in primis nefandum et omnium errorum venenatum caput et fontem, *Rationalismum* scilicet, quo homines verbum Dei et sanam Ecclesiæ doctrinam non sustinentes, nullam aliam credendi et agendi regulam, nisi proprium uniuscujusque sensum agnoscunt et prædicant. Anathema cum Vaticano Concilio dicimus eos qui docent, fieri non posse, aut non expedire ut per revelationem divinam homo de Deo, cultuque ei exhibendo edoceatur (8).

II. Rejjicimus, et cum eodem Œcumenico Concilio damnamus *Atheismum*, ejusque sectatores negantes unum verum Deum, visibillum et invisibillum Creatorem et Dominum (9) nihilque præter materiam esse affirmare non erubescens (10), necnom *Pantheismum*, di-

(1) Jud. 18. (2) 2. Petr. II, 1. (3) 2. Tim. III, 1 et seq.
(4) Jud. 4. (5) Ezech. XIII, 5. (6) 2. Tim. I, 24.
(7) Tit. I, 9. (8) Conc. Vatic. sess. III, cap. II, can. II.
(9) Id. id. cap. I, can. I. (10) Can. II.

centem: «Unam eandemque esse Dei et rerum omnium substantiam vel essentiam» (1), «res finitas tum corporeas tum spirituales, aut saltem spirituales e divina substantia emanasse, aut divinam essentiam sui manifestatione vel evolutione fieri omnia, aut denique Deum esse ens universale seu indefinitum, quod sese determinando constituit rerum universitatem in genera, species et individua distinctam (2), ideoque negantes Deum omnia ex nihilo secundum totam substantiam, et libere, atque ad sui ipsius gloriam creasse» (3). Hæc insana rejicientes deliramenta confitemur ac docemus, unum esse Deum verum et vivum, Creatorem ac Dominum cœli et terræ, omnipotentem, æternum, inensum, incomprehensibilem intellectu ac voluntate, omnique perfectione infinitum, qui cum sit una singularis, simplex omnino et incommutabilis substantia spiritualis, est re et essentia a mundo distinctus, in se et ex se beatissimus, et super omnia, quæ præter ipsum sunt, et concipi possunt, ineffabiliter excelsus (4). Hunc Deum confitemur, qui solus est Dominus, ex nihilo creans cœlos et formans terram, et omnia (5) cujus est gloria quam alteri non dabit (6).

III. Rejicimus pariter et damnamus *Naturalismum* qui postquam Deus *maxima et pretiosa nobis promissa donavit, ut per hæc efficiamur divinæ consortes naturæ* (7), hominis ad statum supernaturalem ordinationem, et etiam hujus ordinationis possibilitatem non erubuit contradicere, omnem Dei actionem in homines et in mundum negando, dum blaterat hominem ad cognitionem et perfectionem quæ naturalem superat evehi non posse, sed ex se ipso ad omnis tandem veri et boni possessionem jugi profectu pertingere posse et debere (8); ideoque humanam naturam, humanamque rationem cunctis in rebus magistram esse et principem oportere. Quo constituto, naturalistæ officia erga Deum vel minus curant, vel opinionibus pervertunt errantibus et vagis. Negant enim quidquam esse Deo auctore traditum, nullum probant de religione dogma, nihil veri, quod non hominum intelligentia comprehendat, nullum magistrum, cui propter auctoritatem officii sit jure credendum, et idcirco in Ecclesiam maxima est horum inimicorum iracundia, impetusque conversus (9). Eos ergo a sacrosanctis Conciliis et a Summis Pontificibus non semel damnatos, nos iterum iterumque proscribimus.

(1) Can. III. (2) Can. IV. (3) Can. V.
 (4) Id. id. cap. I, De Deo omn. rer. creator.
 (5) Act. XVII, 25. (6) Isai. XLVIII, 11. (7) 2. Petr. I, 4.
 (8) Syllab. prop. 2 et 3, Concil. Vatic. sess. III, cap. II, can. III.
 (9) Leo XIII, Encycl. *Humanum genus* 20 April. 1884.

IV. Rejicimus non minus et damnamus *Symbolismum et Mythismum*, cujus audaci et ementita interpretatione palam docere præsumitur commentitia esse et hominum inventa sacrosancta nostræ religionis mysteria; Patriarcharum, Prophetarum, Salvatoris etiam Domini nostri Jesu Christi, et Apostolorum vitam, actus, miracula, mythica et inania esse commenta (1); quasi Homo Deus, cujus diem desideravit Abraham videre, vidit, et gavisus est (2), de quo locuti sunt Moyses et prophetæ et psalmi (3), vere parvulus nobis non natus fuerit (4), vere non pertransierit benefaciendo et sanando omnes oppressos a diabolo (5), vere non locutus fuerit sicut numquam locutus est homo (6), vere nostros non tulerit languores (7), vere inclinato capite nom emiserit spiritum (8), nom resurrexerit vere, et apparuerit Simoni (9), nec Apostolis verum corpus suum, sed phantasma præbuerit palpandum (10).

V. Rejicimus et damnamus *Indifferentismum*, juxta quem omnes omnino religiosæ societates æqualiter veræ, æqualiter falsæ, æqualiter Deo gratæ nuncupantur, ideoque «liberum cuique est amplecti ac profiteri religionem quam, rationis lumine ductus, veram putaverit» (11), eo quod «homines in cujusvis religionis cultu viam eternæ salutis reperire, æternamque salutem assequi possunt» (12), vel «saltem bene sperandum est de æterna illorum omnium salute, qui in vera Christi Ecclesia nequaquam versantur (13), præsertim qui in protestantismo vivunt,» qui «non aliud est quam diversa veræ ejusdem christianæ religionis forma, in qua æque ac in Ecclesia catholica Deo placere datum est» (14). Adversus hos veteratores, qui ista comminiscuntur, clamat Christus Dominus: Ego sum via, veritas et vita: nemo venit ad Patrem nisi per me (15). Ego sum ostium; per me si quis introierit, salvabitur (16). Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit; qui vero non crediderit condemnabitur (17). Quæ enim participatio justitiæ cum iniquitate? Aut quæ societas luci ad tenebras? Quæ autem conventio Christi ad Belial? Aut quæ pars fidei cum infidei? (18). Ex hoc nefando systemate necessario evenit quamplures religionem omnem abjicere, alios vero, servato Christi fidelium nomine, plurima

(1) Pius IX, Encycl. *Qui pluribus*.
 (2) Joann. VIII, 56. (3) Luc. XXIV, 25. (4) Isai. IX, 6.
 (5) Act. X, 38. (6) Joann. VII, 46. (7) Isai. LIII, 4.
 (8) Joann. XIX, 30. (9) Luc. XXIV, 34. (10) Id. id. 39.
 (11) Syllab. prop. XV, Encycl. *Multiplices inter*, 10 Jun. 1851.
 (12) Syllab. prop. XVI, Encycl. *Singulari quidem*, 17 Martii 1856.
 (13) Syllab. prop. XVIII, Encycl. *Quanto conficiamur*, 17 Augusti 1863.
 (14) Syllab. prop. XVIII, Encycl. *Nostis et nobiscum*, 8 Decembris 1849.
 (15) Joann. XIV, 6. (16) Id. X, 9. (17) Marc. XVI, 16. (18) 2. Cor. VI, 15.

tamen et ad credendum, et ad agendum proposita contemnere, Christum dividentes, et ad illud minime attendentes: «qui offendit in uno, factus est omnium reus» (1). De his cum psalmista dicere debemus: Salvum me fac, Deus, quoniam diminutæ sunt veritates a filiis hominum (2).

VI. *Materialismum* quoque reprobamus, qui totum hominem ad merum organismum revocans, hunc ad similitudinem Dei conditum, eo ignominia detrahit, ut, anima, fine, dignitate penitus amissis, homo comparetur jumentis insipientibus, et similis fiat illis (3), cujus igitur cor cinis, spes terra, vita ludus, Deus venter est (4), et lucrum undequaque acquirere, etiam ex malo, suprema lex, summa sapientia, unica felicitas.

VII. *Socialismum* et *Communismum* æquo jure damnamus, cujus doctrina semel admissa, omnium jura, res, proprietates, ac vel ipsa humana societas funditus everterentur (5). Populos enim excitat ad superioris cujusque auctoritatis regimen oppugnandum, ad diripiendas proprietates, ad divini cultus destructionem, subversionemque totius ordinis humanarum societatum. Hanc doctrinam non reprobare minime licet, cujus sectatores «nihil quod humanis, divinisque legibus ad vitæ incolumitatem et decus sapienter decretum est, intactum vel integrum relinquunt..... et ipso evangelio abutentes, ad male cautos facilius decipiendos, illud ad suam sententiam detorque-re consueverint (6). Cum Summis Pontificibus ac præsertim cum zelantissimo Ecclesiæ et humanæ societatis defensore Domino nostro Leone XIII, qui, mirabili sua encyclica *Quod apostolici muneris*, hanc omni dolo et fallacia plenam doctrinam refutavit et profligavit, eam proscribimus atque damnatam declaramus. Ex officii nostri debito præterea in omnium memoriam divina verba revocamus, ut ea meditantes, auditum avertant ab iis, qui beatificant populum seducen-tes (7) per inanem fallaciam (8). Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit: non est enim potestas nisi a Deo: itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt (9). Non furtum facies, non concupisces domum proximi tui, non uxorem, non argentum, non omnia quæ illius sunt (10). Deum time et mandata ejus observa; hoc est enim omnis homo (11).

(1) Jacob. II, 10. (2) Ps. XI, 2. (3) Id. XLVIII, 13. (4) Philip. III, 19.
(5) Pius IX, Encycl. *Qui pluribus*. (6) Leo XIII, Enc. *Apostolici muneris*.
(7) Isai. IX, 16. (8) Colos. II, 18. (9) Rom. XIII, 1, 2.
(10) Exod. XX, 15, 17. (11) Eccles. XII, 13.

VIII. *Liberalismum* reprobamus ac rejicimus, qui cæteris omnibus religioni et Ecclesiæ catholicæ infensus consentiens et favens, eorum pestifera sophismata ad praxim deducenda curat in societatis humanæ regimine, Dei ordinationi obsistens, humanamque substituens in omnibus, quæ ad ecclesiam et civitatem spectant; unde Ecclesiæ jura impetit, leges eidem adversas ubique promulgat, eamque, ac si mere humana foret institutio, vel subjectam vult statui, vel ab ipso prorsus sejunctam, ut, omni jure destituta, facilius opprimatur; ac denique inter alia non pauca reprobanda, omnimodam sive de divinis, sive de humanis loquendi et scribendi licentiam tamquam jus univique proprium proclamat, insubordinationem adversus Ecclesiam et legitimas auctoritates ingenerando. Ejus ergo exitiosa principia et doctrinas a gloriosæ memoriæ Pio Papa IX pluribus in Encyclicis et in *errorum hujus ætatis Syllabo* damnatas, atque à SSmo. Dno. nostro Leone XIII non semel reprobatas, cum ipsis damnamus ac reprobamus (1).

IX. *Massonismum* denique, seu *Massonum sectam*, de qua vigilantissimus gregis christiani Supremus Pastor Leo XIII damnationem sæpius a suis decessoribus prolatam iterans atque confirmans, ejusque tenebrosas machinationes et satanica proposita omnibus, ne subdole decipiantur, patefaciens ait: *Varia sunt hominum sectæ, quæ quamquam nomine, ritu, forma, origine differentes, cum tamen communionem quadam propositi, summarumque sententiarum similitudine inter se contineantur, re congruunt cum secta Massonum, quæ cujusdam est instar centri unde abeunt et quo redeunt universæ... Nihil jam dissimulantes consilia sua, excitant sese adversus Dei numen audacissime; Ecclesiæ sanctæ perniciem palam aperteque moliantur; idque eo proposito, ut gentes christianas partis per Jesum Christum servatorem beneficiis, si fieri possit, funditus despolient* (2).

X. Fideles ergo nostrarum Diocesium hortamur et obsecramus in Domino, ut caveant ab omnibus his falsis magistris, qui veniunt ad eos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces (3), ut aures à sibilo vaferrimorum hominum cautissime avertant, eorum consuetudinem devitent, atque nobiscum idipsum sapiant, sentiant ac profiteantur, memoria repetentes Apostolorum verba: Hi sunt fontes sine aqua et nebulæ turbinibus exagitatæ, quibus caligo tenebrarum reservatur. Superba enim vanitatis loquentes, pelliciunt in desideria

(1) Prop. LXXVII ad LXXX in specie.
(2) Leo XIII, Encycl. *Humanum genus*. (3) Math. VII, 15.

carnis luxuriæ eos, qui paululum effugiunt, qui in errore conversantur, libertatem illis promittentes, cum ipsi servi sint corruptionis (1). Nolite dare locum diabolo (2), resistite fortes in fide (3), ne quis vos decipiat in sublimitate sermonis secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, et non secundum Christum. Sicut accepistis Jesum Christum, in ipso ambulate, radicati, et superædificati in ipso, et confirmati in fide (4) quasi liberi, qua libertate Christus nos liberavit (5), et non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei (6), qui eripuit nos de potestate tenebrarum, et transtulit in regnum Filii dilectionis suæ (7).

TITULUS VI.

DE FIDEI PERICULIS CAVENDIS.

Quod ad corinthios Apostolus, omnibus nostræ provinciæ fidelibus dicimus, atque iterum dicimus nos: *Vigilate, state in fide, viriliter agite et confortamini* (8); quia inveniuntur in populo impii insidiantes, quasi aucupes laqueos ponentes et pedicas ad capiendos homines (9). loquentes perversa, ut adducant discipulos post se (10), totisque viribus et modis machinantur ad evacuandam crucem Christi, ejusque religionem convellendam, adque nullum non movent lapidem ad catholicam fidem amandandam, vel ut saltem illam in hominum corda enervent. Ad nequissimi, cujus hi omnes reguntur spiritu, ignea tela extinguenda, forti animo sumite scutum fidei nostræ, origine tam fœcundæ, et ad salutem omnino necessariæ: ne sinatis eam vel vanis derisionibus concuti, vel speciosis verbis vos allici, vel inani scientia seduci, vel pravis exemplis maculari; sed fortes in fide fraudes repellite, audaces in religionem machinationes proterite, vitam, moresque ad fidei normam componite, omni studio laqueos caventes, nam qui eos cavet, securus erit (11); qui vero amat periculum, in illo peribit (12).

(1) 2. Petr. II, 19. (2) Ephes. IV, 27. (3) 1. Petr. V, 9.
(4) Coloss. II, 7. (5) Gal. IV, 37. (6) 1. Petr. II, 16.
(7) Coloss. I, 3. (8) 1. Cor. XVI, 13. (9) Jerem. V, 26.
(10) Act. XX, 30. (11) Prov. XI, 15. (12) Eccli. III, 27.

§ I.

De libris et ephemeridibus perniciosis.

I. Pastoralis nostri muneris partes explentes, omnes in primis monemus de periculo obveniente ex promiscua librorum et ephemeridum lectione.

II. Magna est hodie legendi cupiditas: ingens quoque librorum et foliorum colluvies. Utinam tantum sancta, recta, honesta, utilia in his docerentur! At dolentes nimium, videmus innumera pene in vulgus diffundi scripta ad fidem labefactandam, bonosque mores corrumpendos, præsertim ex quo, contra Ecclesiæ sanctæ leges, proclamatum fuit jus unicuique inesse libere quidquid libuerit scripto edere. Vix aliud malum tanta producit detrimenta, quam multitudo ephemeridum, libellorum, et etiam librorum, qui religioni et societati adversa principia insinuant; quique non tantum per ampliores civitates sparguntur, sed populos, sed pagos invadunt, atque ubique quamplurimis intollerabile est folio seu libro carere, qui utcumque curiositatem satisfaciatur, animoque insatiabili nova quotidie incitamenta afferat.

III. Hinc multorum fides naufragium patitur: hinc quosdam inficiunt principia omni ordini adversa, quosdam universalis erga res divinas tarditas, immo tædium occupatos tenet; hinc sensuum irritamenta non paucos captivos efficiunt; hinc complures secum ipsis et cum aliis incontentum animum contrahunt, quia videlicet cogitant ac sentiunt quemadmodum suos antesignanos, illorum quippe librorum seu ephemeridum scriptores, quos ut oracula audiunt, cogitare ac sentire advertunt. Verendum itaque est, ne in illis, qui ejusmodi libros aut folia assidua terunt manu, fides, si nondum occubuit, ægrum modo trahat spiritum; cum fieri nequeat ut is, qui matri Ecclesiæ sincere addictus est, æquo animo eam, ejusque doctrinam ac ministros calumniis audiat proscindi.

IV. «Qui capitali odio ab Ecclesia dissident, scriptis editis decernunt, iisque tamquam aptissimis ad nocendum armis, uti consueverunt. Hinc teterrima librorum colluvies, hinc turbulentæ et iniquæ ephemerides, quarum vesanos impetus nec leges frænant, nec verecundia continet... Hujus igitur tanti mali, quod serpit, quotidie latius, sedulo prohibenda vis est: nimirum oportet severe et graviter adducere multitudinem, ut intento animo sibi caveat, et prudentem in legendo delectum religiosissime servare velit» (1). Hunc in finem

(1) Leo XIII, Encycl. *Etsi nos* ad Episc. Italiæ 15 Febr. 1882.